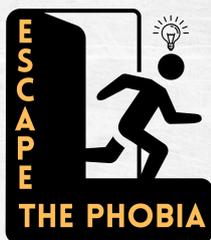

M · A · N · U · A · L

2021

ESCAPE the phobia Manual | 2021

Den här manualen skrevs inom projektet "**ESCAPE the phobia**". ESCAPE the phobia var ett 1-årigt projekt som genomfördes av den ideella organisationen Awesome People (www.awesomepeople.se) 2020-09-01 - 2021-11-30 med finansiering från Myndigheten för Ungdoms- och CIVILSAMHÄLLESFRÅGOR (MUCF).

Projektets **övergripande syfte** var att minska förekomsten av främlingsfientlighet och intolerans bland unga 15-20 år och tillhandahålla lärare och ungdomsledare innovativa verktyg i det här arbetet.

I projektet skapades **tre lärande escape rum** - ett om Islamofobi, ett om afrofobi och ett om Homofobi. Ett upplägg för workshop togs också fram. De lärande escape rummen och workshop har testats och utvärderats med en referensgrupp bestående av 20 ungdomar som tillhörde en eller fler av grupperna: *1. Muslim, 2. Afrikansk härkomst, 3. HBTQ+* (en del tillhörde ingen av dessa grupper). I projektet besökte vi tre gymnasieskolor i Örebro där 360 elever fick spela lärande escape rum och delta på workshop. Vi anordnade även publika events.

Tillsammans med referensgruppen spelades podcasts in där de diskuterar ämnena. Stories från ungas erfarenheter av islamofobi, afrofobi och homofobi samlades också in av referensgruppen och låg till grund för en sociala medier kampanj för att uppmärksamma projektet, projektets teman och projektets resultat. De i referensgruppen som inte deltog i podcasts fick också skriva ner sina tankar kring islamofobi, afrofobi och homofobi.

I projektet genomfördes genomläsning av litteratur och forskning om islamofobi, afrofobi och homofobi som sammanfattades i korta rapporter och som låg till grund för skapandet av de tre lärande escape rummen som skapades i projektet samt efterföljande reflektion.

De lärande escape rummen utvecklades av:

Karin Wouda

Carmen Ionita

Maria Menjura

Fredrik Wouda

Allt material som tagits fram i projektet går att ladda ner kostnadsfritt på Awesome Peoples hemsida www.awesomepeople.se.

"JAG HETER MOHAMMED OCH JAG ÄR EN TERRORIST"

 Ämne: Islamofobi

 Lärandemål:

- Lär dig om olika diskrimineringshandlingar som muslimer utsätts för såsom namninsamling, trakasserier av muslimska kvinnor som bär hijab, diskriminering på arbetsmarknaden.
- Var medveten om att inte alla muslimer är terrorister och att gruppen som drabbas av terrorattacker till största delen är Muslimer själva.
- Vet att alla religiösa texter kan användas för både kärlek och hat

 Ålder: 14+

 Gruppstorlek: 3-5 spelare

 Språk: Svenska & Engelska

 Speltid: 5' introduktion | 30' spel | 15' debriefing och diskussion

 Spelarnas bakgrund:

Spelare arbetar på Säkerhetspolisen, specialiserad på terrorism

 Inledning:

Spelarna tittar på en video av ett nyhetsinslag som säger att det har skett en terrorattack och Säkerhetspolisens specialenhet mot terrorism arbetar med att identifiera terroristen för att förhindra framtida attacker, de måste identifiera terroristen inom 30 minuter före nästa attack kommer att ske. De har redan samlat in några mappar på misstänkta som heter Mohammed.

"Er uppgift är att arbeta som ett team och kontrollera de olika misstänkta profilerna för att kunna öppna bevislådan. Lycka till!"

 Slutgiltigt uppdrag: Att hitta terroristen som är ansvarig för terrorattacken

 Kommunikation med spelarna: Spelledaren är i rummet med spelarna

 Regler:

- Ni får inte förstöra något i rummet
- Ni får inte fuska genom att öppna lådor eller kodlås utan att ha koden
- Ni får be spelledaren om hur många ledtrådar ni vill, det viktigaste är att ni klarar rummet så det är bättre att fråga efter ledtrådar än att sitta fast
- Ni behöver bara använda varje föremål en gång förutom i slutet
- Ni behöver bara använda anslagstavlan om ni får en ledtråd om att göra det
- Så här ser låsen ut och det här är vad du måste tänka på när du öppnar dem. (Visa)
- Har ni några frågor?

 Google drive länk: <https://bit.ly/36faiYZ>

▶ Start:

Ni måste hitta koderna för att öppna bevislådan för att identifiera terroristen inom 30 minuter från och med nu!

▶ Spelupplägg:

Spelarna går in i rummet som är en kontorsliknande miljö där fyra mappar ligger på bordet och det finns en låda med fyra lås. Låsen har olika färger och de fyra mapparna har en matchande färg som visar spelarna vilken mapp som leder till vilket lås. De måste lösa varje "pussel" i varje mapp för att öppna lådan. Rummet är inte linjärt vilket betyder att spelarna med fördel kan arbeta med olika mappar samtidigt men försök att få dem att kommunicera om vad de arbetar med så att de ändå kan samarbeta. I rummet finns även en tavla med några bilder och nyhetsartiklar och rubriken till rummet "Jag heter Mohammed och jag är en terrorist". En slips hänger antingen på en stol eller på tavlan.

En Ipad/telefon med QR-skanning ligger på bordet. Spelledaren kan upprepa att anslagstavlan ingår i spelet och ska användas när ledtrådar i en mapp leder dem till anslagstavlan.

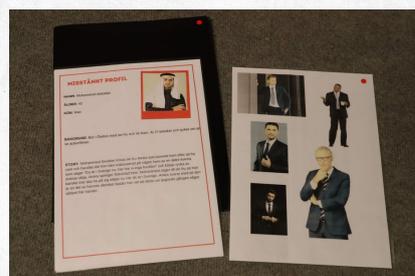
Pussel 1 | Grön mapp

I den gröna mappen hittar de en misstänkt profil med lite information och en QR-kod, de hittar även fyra papperslappar med citat från heliga skrifter – positiva på ena sidan, negativa på andra sidan. På varje lapp finns det ett nummer. De måste skanna QR-koden där de ser en video med kampanjen #notinmyname, i slutet av videon finns det tre meningar. De måste hitta meningarna från lapparna med citat och lägga dem i rätt ordning och de kommer att få siffrorna **969** som öppnar det gröna låset.

Pussel 2 | Röd mapp:

I den röda mappen hittar de en misstänkt profil med lite information och en bild med män i slips. Ledtråden ska leda dem till slipsen i rummet, innanför slipsen hittar de en lapp där det står "Antal händelser och ålder". Om de läser den röda misstänkta profilen kommer de att finna att det står 20:e gången det hände och den misstänkte är 42 år gammal. Koden till det röda låset är **2042**.

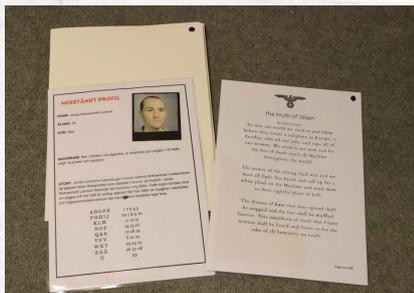
Pussel 3 | Blå mapp

I den blå mappen hittar de en misstänkt profil med lite information och ledtråden "Färg Färg symbol Symbol Svart" så att de vet vad de behöver leta efter för att öppna det blå låset. De hittar också en artikel om diskriminering på den svenska arbetsmarknaden.

Längst ner i artikeln står det 1=symbol 5=symbol och 1:orna i artikeln är placerade som en kvadrat och 5:orna som en triangel vilket avslöjar de två symbolerna som behövs för låset. När de läser artikeln kommer de att stöta på det "blågula glashuset" som avslöjar de två färgerna de behöver. Koden för det blå låset är **Blå, Gul, Fyrkant, Triangel, Svart**.

Pussel 4 | Svart mapp

I den svarta mappen hittar de en misstänkt profil med lite information och en svart markering över ett ord. Det finns även bokstäver och siffror längst ner på profilen. De hittar även ett terroristmanifest där bokstäverna HAT står i fetstil som är det svartmarkerade ordet i den misstänkta profilen. Om de tar varje bokstav och tittar längst ner på profilsidan vilken siffra som motsvarar varje bokstav får de koden **816** som öppnar det svarta låset.

Avslutning

Efter att ha öppnat alla fyra låsen kan de öppna lådan, i lådan hittar de en UV-lampa och en lapp som säger "Terroristen". Om de lyser med UV-lampan på lappen kan de se orden "Lys på". De måste bestämma vem de tror är terroristen och använda UV-lampan för att lysa på den profil som de tror är terroristen.

När de gör detta med rätt profil (den svarta profilen) kommer de att se texten "Ta bort det röda islamofobiska filtret på rummets titel". Detta kommer att leda dem till anslagstavlan där titeln är uppdelad i en vit (Jag heter Mohammed) och en röd del (och jag är en terrorist) där den röda delen kan tas bort.

När de tar bort den röda delen och lyser med UV-lampan kommer de att se texten "och jag är en son, en ingenjör, en läkare, en make, en lärare... Grattis ni klarade rummet!"

Reflektion:

Samla gruppen när de är klara och gå igenom varje pussel för att sammanfatta vad de har gjort:

"Detta rum handlade om islamofobi som betyder hat mot muslimer och de som tros vara muslimer. Islamofobi innefattar överdrivna föreställningar om att islam är en religion som leder till negativa beteenden och att muslimers närvaro i ett samhälle är en fara. Islamofobi handlar inte om islam utan om föreställningar om islam. Berättigad kritik av islam och rasism mot muslimer är två olika saker".

Pussel 1 | Grön mapp

Här fanns citat från olika skrifter – märkte du skillnaden mellan fram- och baksida? Ena sidan var bara positiva citat och den andra sidan var bara negativa citat. Det är möjligt att ta separata citat från alla religioners heliga skrifter som uppmanar till krig och våld men också till kärlek och omsorg. Islamofobi tar bara upp de negativa aspekterna av islam och ser bara islam som en våldsreligion eller "svärdets religion". Vad Koranen "säger" om kärlek, generositet, andlighet, gemenskap eller rättvisa nämns sällan. Islamofober säger "De gör det för att de är muslimer" där de mest extremistiska islamisterna är de som får representera ALLA muslimer.

Med hjälp av QR-koden fick du se kampanjvideon #notinmyname – vad handlade den om? Kampanjen skapades efter terrorattackerna i Frankrike där muslimer tog ställning mot terroristerna och sa att de inte representerar mig eller min religion. Genom att placera citaten i den ordning som visas i filmen, vilken kod fick ni? Koden var 969.

Kod 969 står för 969 Movement, en anti-islamisk rörelse i Myanmar ledd av en munk som dödade 200 människor och satte 100 000 människor på flykt. Av alla religioner, vilka anhängare tror du utför flest terroristattacker? Det är islam med 66% men innan var det faktiskt buddhism. Viktigt att vara medveten om är att 80 % av offren för islamistiska terroristattacker själva är muslimer.

Pussel 2 | Röd mapp

Här var bilder på män med slips och ni hittade en ledtråd till koden just i en slips. Många muslimska kvinnor diskrimineras på olika sätt för att de bär slöja/hijab, ofta av skäl såsom jämställdhet. Att attackera enskilda kvinnor som bär slöja i jämställdhetens namn kan liknas vid att förbjuda män att bära slips, då det oftast har varit män i slips som haft maktpositioner i samhället som lett till ojämlikhet. Koden ni fick var 2042 – det här är året man tror det kommer att finnas lika många kvinnor som män i svenska företagsstyrelser, så vi har fortfarande saker att jobba med när det gäller män i slips.

Pussel 3 | Blå mapp

Här fanns en artikel – vad handlade artikeln om? Det handlade om "det blågula glashuset" om diskrimineringen på den svenska arbetsmarknaden där 15 gånger fler vill byta namn som heter Mohammed för att öka sina möjligheter att få jobb. Det är 50% större chans att få jobb om du har ett svenskt namn. Koden var blå, gul och 15.

Pussel 4 | Svart mapp

Här fanns ett terroristmanifest skrivet av terroristen där han skrev en islamofobisk text, och kommer du ihåg ordet där du fick rätt nummer? HAT. Det är också vad islamofobi handlar om – HAT.

Efter att ha öppnat alla lås kunde ni öppna lådan och där hittade ni en UV-lampa och en lapp där det stod att man skulle lysa på terroristen. När man lyste med UV-lampan stod det "Ta bort det islamofobiska röda filtret från rubriken på rummet" (Jag heter Mohammed och jag är en terrorist) och då kunde man se andra identiteter för någon som heter Mohammed kan ha. Rasism är när man dömer en person innan hon gör något, inget hon gör kan förändra vad hon är. Om det enda vi vet om en man är att han heter Mohammad, vad vet vi då egentligen?

Varför har vi detta islamofobiska filter?

Som en följd av segregationen får danskar, svenskar och andra västerlänningar fortfarande sin huvudsakliga kontakt med muslimer förmedlad via media. Attitydundersökningar visar att islamofobiska åsikter är starkare bland dem som inte känner några muslimer. Medias bild av islam har mer makt än någonsin. Det är avgörande för hur västerlänningar ser på muslimer. Medieforskning visar att nio av tio nyheter relaterade till islam och muslimer är negativa såsom terroristattacker, krig, fanatism och kvinnoförtryck. Som ni kunde se av nyhetsartiklarna som var uppsatta på tavlan så var det bara negativa nyheter.

Det finns 1,4 miljarder muslimer i världen med en kultur som är mångfacetterad och med olika inriktningar och tolkningar när det kommer till islam. Det är viktigt att inte döma alla muslimer för något som extremister gör. Extremister finns i alla samhällen och när våldsbrott och terrorattacker utförs av till exempel kristna fundamentalister misstänks inte alla kristna. I rummet var det en svensk man som var terroristen. Vid tiden för den norska terrorattacken 2011 trodde man först att det var en muslimsk terrorist, men det visade sig vara en norsk man. Vi behöver alla vara kritiska till den information som når oss via media och stå upp mot islamofobi.

Diskussion:

- Har du några speciella tankar om muslimer eller islam? Vad tänker du om islamofobi?
- Vad tänker du om kvinnor med slöja?
- Vad tänker du om att det är lättare att få jobb om man har ett svenskt namn och att det är 15 gånger fler som heter Mohammed som byter namn för att öka sina chanser att få jobb?
- Vad tänker du om medias inflytande att vi förknippar muslimer med terrorister?
- Hur kan vi alla bidra till att minska islamofobi?

Checklista för omstart:

1. Lägg tillbaka rätt material i mapparna
 - **Röd mapp:** Profil, slipsbilder
 - **Blå mapp:** Profil, artikel
 - **Grön mapp:** Profil, fyra texter
 - **Svart mapp:** Profil, manifest
2. Sätt tillbaka **UV-lampan** och **lappen** "Terroristen" i lådan
3. Sätt i alla **lås** och vrid
4. Sätt tillbaka det **röda filtret** på anslagstavlan
5. Sätt tillbaka **lappen** i slipsen och häng upp slipsen på en stol eller på anslagstavlan
5. Ta bort öppna webbläsarfönster på **Ipad/telefon**
6. Gör dig redo med **introduktionsvideon**

"HUR MÅR CATALINA?"

 Ämne: Homofobi/Transfobi

 Lärandemål:

- Lär dig om konsekvenser av homo/transfobi.
- Känna till förändringar i svensk lagstiftning.
- Lär dig om olika definitioner kopplade till HBTQ+* Var medveten om vad som är viktigt för HBTQ+-personer.

 Ålder: 14+

 Gruppstorlek: 3-5 spelare

 Språk: Svenska & Engelska

 Speltid: 5' introduktion | 30' spel | 15' debriefing och diskussion

 Spelarnas bakgrund: Spelarna är vänner till Catalina

 Inledning:

Ni är vänner till 17-åriga Catalina, hon föddes biologiskt som man, men insåg redan från tidig ålder att hon skulle känna sig mer bekväm och lycklig i en kvinnlig kropp. Medan hennes föräldrar har märkt att hon har andra preferenser, har hon nyligen fått tillräckligt med mod att förklara situationen för dem och be dem att skriva under ett juridiskt dokument för en juridisk könskorrigering. Hennes föräldrar reagerade illa och hon vände sig till er för att ni är hennes bästa vänner.

Eftersom ni också har svårt att förstå henne har ni hamnat i ett bråk och Catalina har gått en promenad för att lugna ner sig. Ni har 30 minuter på er medan Catalina är på promenad att se er omkring i hennes rum och hitta ett sätt att bättre förstå hennes situation och lära er att stödja henne. Er uppgift är att arbeta som ett team och undersöka Catalinas rum för att ta reda på vad det är hon vill. Lycka till!

 Slutgiltigt uppdrag: Att ta reda på vad Catalina vill

 Kommunikation med spelarna: Spelledaren är i rummet med spelarna

 Regler:

- Ni får inte förstöra något i rummet
- Ni får inte fuska genom att ta er in i lådor eller lås utan att ha koden
- Ni kan be spelledaren om hur många ledtrådar ni vill, det viktigaste är att ni klarar rummet så det är bättre att fråga efter ledtrådar än att sitta fast
- Ni behöver bara använda varje föremål en gång
- Så här ser låsen ut och det här är vad du måste tänka på när du öppnar dem. (Visa)
- Har ni några frågor?

 Google drive länk: <https://bit.ly/3H3gzDX>

▶ Start:

Du måste ta reda på vad Catalina vill inom 30 minuter från och med nu!

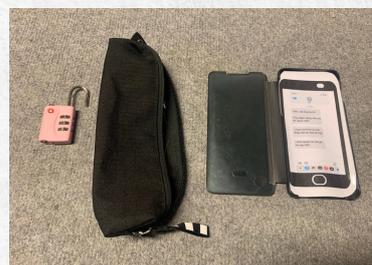
▶ Spelupplägg:

Du kommer in i rummet där du ser skrivbordet i Catalinas rum. På skrivbordet kan du se ett pennställ, i pennstället finns en whiteboardpenna, en necessär med lås och ett pennfodral med lås. På skrivbordet finns också en inramad bild av en regnbåge, en stor och en liten låda (båda med lås) och en ordbok med lås.

Pussel 1

För att komma in i det första låset måste spelarna lista ut gåtan på den inramade bilden. "Måste kärlek handla om två? Kan det inte vara fem? Eller alla färgerna i regnbågen?" Av detta får de koden **258** som öppnar pennfodralet.

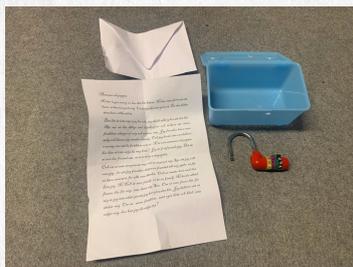

Pussel 2

I pennfodralet hittar spelarna en "telefon" med ett meddelande från Catalinas syster. När spelarna tar den första bokstaven i varje mening får de ordet "**BREV**" som är koden för bokstavslåset på den lilla lådan.

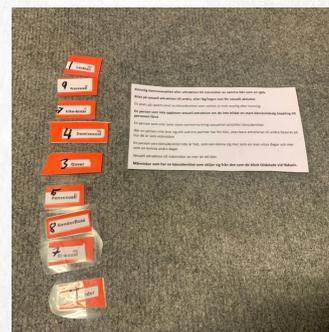
Pussel 3

I den lilla lådan finns ett kuvert med ett brev inuti. Brevet är skrivet av Catalina till sina föräldrar. Spelare måste läsa brevet och i slutet finns det siffror skrivna med bokstäver instoppade i meningarna. De tre siffrorna **706** som är koden för ordboken.

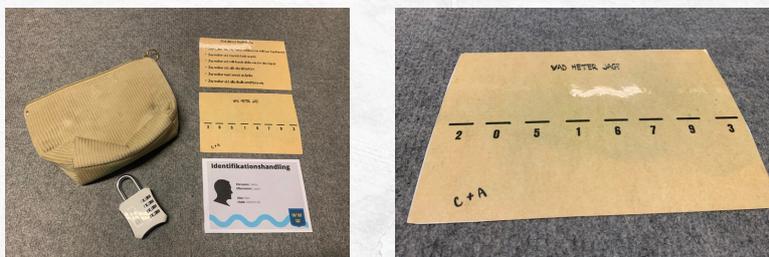
Pussel 4

När spelarna öppnar ordboken hittar de olika ord och ett papper med definitioner. Varje ord har ett nummer och på pappret finns fyra definitioner som är i fetstil. Spelare måste matcha rätt ord med rätt definitioner och titta på de fyra fetstilta definitionerna och deras nummer som kommer att skapa koden **1944** som öppnar låset för necessären.

Pussel 5

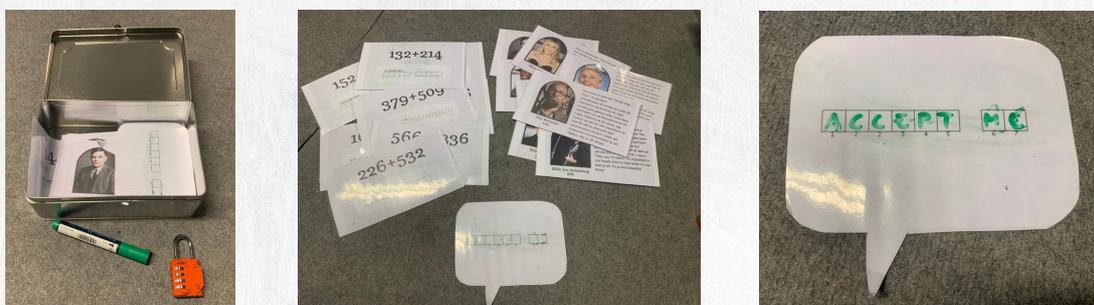
När spelarna öppnar necessären hittar de tre saker: Catalinas önskelista, ett ID-kort och ett laminerat papper med frågan "Vad heter jag?" med tomma rader med siffror under varje rad och på papprets hörn står det C+A. Spelarna ska inte ta namnet på ID-kortet eftersom det är Catalinas "döda namn" utan istället se hennes namn på önskelistan. När de skriver med whiteboardpennan som de kan hitta i pennstället på det laminerade pappret "CATALINA" och bara tittar på Cs och As i namnet och siffrorna under de bokstäverna får de koden **2013** som öppnar den stora lådan.

Avslutning

När de öppnar den stora lådan hittar de en pratbubbla med sju rutor som de behöver fylla i med bokstäver. De hittar åtta kort (nummerkort) med två sifferkombinationer och rutor att fylla i och de hittar åtta kort med kändisar inom HBTQ+ med en kort infotext, en bild och deras namn + en siffra under deras namn.

Spelare måste lägga ihop de två siffrorna på nummerkortet och hitta det matchande kändiskortet med det numret. De bör sedan skriva kändisens namn på sifferkortet för att få bokstaven för en ruta i pratbubblan. Det finns en bokstav från alla sifferkort utom Alan Turing. När de har fyllt i alla bokstäver kommer de att se vad pratbubblan säger vilket är vad Catalina vill och markerar slutet på rummet. **"ACCEPT ME" (Acceptera mig).**

Reflektion:

Samla gruppen när de är klara och gå igenom varje pussel för att sammanfatta vad de har gjort:

"Homofobi kan förklaras som personer som uttrycker en starkt negativ syn på homosexualitet eller på homosexuella och bisexuella personer eller som har en irrationell rädsla för, motvilja mot eller diskriminering av homosexualitet eller homosexuella. I homofobi inkluderar vi HBTQ + personer HBTQ är en samlingsbeteckning för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer. Dessa inkluderar vem du har förmågan att bli kär i och/eller hur du definierar och uttrycker ditt kön. I rummet handlade det om en transperson."

Pussel 1

Först behövde du öppna pennfodralet. Du fick koden genom det som stod på den inramade bilden. Kommer du ihåg vad koden var? **258**. Effekterna av homofobi kan påverka homosexuellas hälsa på många olika sätt, beroende på sårbarhet och stigma. Studier visar bland annat att unga hbtq-personer generellt har lägre självkänsla, känner sig mer otrygga och har mindre tillit till andra och har självmordstankar i större utsträckning än andra unga. Till exempel uppger 25 procent av homosexuella och bisexuella kvinnor i åldern 16-29 att de har försökt begå självmord, jämfört med 8 procent av heterosexuella kvinnor i samma ålder. En högre andel unga hbtq-personer upplever också mer trakasserier, våld och hot än andra unga till följd av homofobi. Transpersoner har flest självmord bland HBTQ+.

Pussel 2

När du öppnade pennfodralet hittade du en telefon. Hur kändes det att läsa meddelandena från systemen? Som jag sa tidigare, HBTQ-personer har mindre förtroende för andra människor och detta förbättras inte om människor runt omkring dem inte agerar på ett stödjande sätt. Meddelanden skapade ordet **BREV** ("Letter" på engelska) och det var koden för nästa lås där du hittade just ett brev.

Pussel 3

Hur kände du när du läste brevet? Hur tror du att det relaterar till HBTQ+-personer? Som vi har sagt tidigare upplever en högre andel av hbtq-personer sårbarhet och stigma. Om man dessutom lever med hedersnormer kan ett normsystem som styr och begränsar människors kön och sexualitet där familjens anseende är kopplat till individens agerande, kan utsatthet och konsekvenser bli större när man är dubbelt utsatt. Man ser homosexualitet som en skam, som en sjukdom och detta blir internaliserat när man är ung, vilket gör det svårt att vara öppen med sin sexualitet, så även om hbtq-personer existerar i dessa kulturer kan de inte leva öppet.

Brevet ger dig kod **706**, som står för att homosexualitet är olagligt i 70 länder och i 6 länder kan det leda till dödsstraff: Jemen, Iran, Nigeria, Saudiarabien, Somalia och Sudan. 1969 bodde 54 procent av världens befolkning i länder där homosexualitet var kriminellt. Motsvarande andel idag är 23 procent så det går åt rätt håll.

Pussel 4

När du kunde öppna ordboken med koden 706 fick du en lista med definitioner och olika ord. Hur många kände du redan till? Har du några frågor om någon av dem? Av orden fick man koden **1944** – året då det blev lagligt med homosexualitet i Sverige.

Pussel 5

1944-koden öppnar necessären där ni hittade en önskelista. Vad tror ni den symboliserade? Önskelistan består av saker du kan göra som bygger på studier av hur du kan vara stöttande till dina vänner och familj som är HBTQ+. Det fanns också en fråga "vad heter jag" Varför tror du att vi hade den frågan? Det är här ID:t kommer in. Det så kallade "döda namnet" på en transperson är något väldigt personligt och kan vara triggande. Det är därför det är så viktigt att använda det namn de har valt.

Pussel 6

Genom att skriva Catalinas namn fick ni året 2013 – det var året då steriliseringskravet för personer som går igenom en könskorrigering avskaffades i lagen i Sverige. Med koden kunde ni öppna det sista låset på den stora lådan. Där hittade ni bilder och namn på kända personer som är HBTQ+, vem kände ni igen? Deras namn leder till orden "Accept me" vilket är vad Catalina vill eftersom de flesta studier visar att när man frågar människor inom HBTQ+ vad de vill ha mest så är det acceptans.

Diskussion:

- Har du en speciell uppfattning om hbtq-personer? Vad tänker du om homofobi?
- Vad tänker du om att det fortfarande finns länder där det är olagligt att vara homosexuell?
- Vad tänker du om att en högre andel unga hbtq-personer upplever psykisk ohälsa, våld, hot och otrygghet än andra unga och att transpersoner har flest självmord i hbtq-samhället?
- Hur påverkade det här rummet din syn på acceptans? Var det något som förändrades nu jämfört med tidigare? Vilka nya saker har du lärt dig?
- Hur kan vi alla hjälpa till att minska homofobi?

Checklista för omstart:

1. Lägg kändiskort och nummerkort i den stora lådan, lås med ett 4-siffrigt kodlås (2013)
2. Lägg i CATALINA-papper, ID-kort och önskelista i necessären, lås med 4-siffrigt kodlås (1944)
3. Lägg i definitionslistan och orden i bokboxen, lås det 3-siffriga kodlåset (706)
4. Lägg brevet i kuverten och lägg i den lilla lådan, lås med bokstavslåset (BREV)
5. Lägg i telefonen i pennfodralet, lås med det 3-siffriga kodlåset (258)
6. Sätt upp tavelramen, lägg whiteboardpennan, toalettväskan och pennfodralet i pennstället.

"I HAVE A DREAM . . ."

 Ämne: Afrofobi

 Lärandemål:

- Kunskap om afrofbins historiska rötter (slavhandel – kolonisering av europeiska mäktiga nationer – ganska nyligen självständighet för afrikanska länder), om kulturell mångfald i Afrika, om afrofobi i Sverige.
- Syn på vad det innebär att vara antirasist -> att det handlar om att agera och att vara neutral är mer mot den rasistiska delen av spektrumet.
- Inställning till fortbildning angående antirasism

 Ålder: 14+

 Gruppstorlek: 3-5 spelare

 Språk: Svenska & Engelska

 Speltid: 5' introduktion | 30' spel | 15' debriefing och diskussion

 Spelarnas bakgrund: Spelarna är människorättsaktivister

 Inledning:

Spelare tittar på en video av en svart kvinna som släpas ut ur tunnelbanan av poliser. Videon du just har sett är ett exempel på hur afrofobi kan återspeglas i polisförtryck. (Alternativt visar du inte videon utan säger bara att detta har varit på nyheterna). Det har nämnts av flera röster att om kvinnan hade varit vit hade polisens beteende varit annorlunda! I detta sammanhang har Sara, en människorättsaktivist, bestämt sig för att hålla ett tal om afrofobi.

Hon kommer att hålla talet om 30 minuter för att öka medvetenheten om afrofobi. Men hon saknar några delar av sitt tal. Sara håller nu en presskonferens och hon har bett er, aktivister, att hjälpa henne hitta de saknade bitarna i materialet hon använde när hon förberedde sitt tal. Ni måste göra det innan hennes tal börjar! Er uppgift är att arbeta som ett team och kolla igenom hennes ryggsäck för att kunna färdigställa talet. Lycka till!

 Slutgiltigt uppdrag:

Ni kommer att vinna spelet när alla saknade delar av talet har hittats. För det allra sista pusslet måste ni räkna ut vad det saknade ordet är när ni kommer dit, och skriva det på en bit papper som ni hittar i det sista pusslet. (Alternativt bara säga vilket ordet är på slutet).

 Kommunikation med spelarna: Spelledaren är i rummet med spelarna

 Start:

Ni måste hitta de saknade delarna av talet inom 30 minuter från och med nu!

 Google drive länk: <https://bit.ly/34WRL2M>

⚠ Regler:

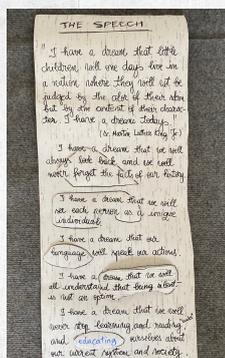
- Ni får inte förstöra något i rummet
- Ni får inte fuska genom att öppna lådor eller kodlås utan att ha koden
- Ni får be spelledaren om hur många ledtrådar ni vill, det viktigaste är att ni klarar rummet så det är bättre att fråga efter ledtrådar än att sitta fast
- Så här ser låsen ut och det här är vad du måste tänka på när du öppnar dem. (Visa)
- Har ni några frågor?

▶ Spelupplägg:

Löst i ryggsäckens olåsta fickor hittar spelarna lite tyg och ett batteri som de måste använda senare i spelet. För en lägre svårighetsgrad kan spelledaren placera batteriet i lampan från början och det lilla tyget i den lilla fickan på ryggsäcken.

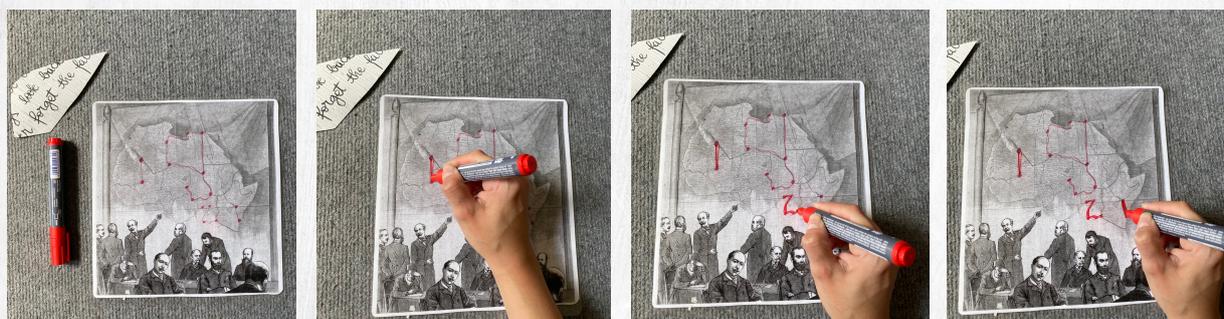
Pussel 1

Spelarna hittar först ryggsäcken, rullen med talet och ett dokument om Berlinkonferensen (på bilden). När de läser texten hittar de året **1885** (slutet på Berlinkonferensen) skrivet med bokstäver. Detta är koden för mittfickans svarta lås.

Pussel 2

I mittfickan på ryggsäcken hittar de en karta över Afrika (närbild från det tidigare Berlinkonferensdokumentet), en röd whiteboardpenna, en låst låda och en del av talet (fullbordar meningen om att inte glömma fakta av vår historia) (se bild). Spelare måste använda den röda pennan och koppla ihop de röda prickarna på kartan för att bilda år 1921 (de första 2 prickarna för att bilda en "1", det finns redan en "9", nästa serie av prickar för att bilda en "2", och de sista 2 prickarna för att bilda en "1"), på detta sätt ritar gränserna mellan olika afrikanska länder. **1921** är koden för låset på lådan de hittade i denna ryggsäcksficka.

Pussel 3

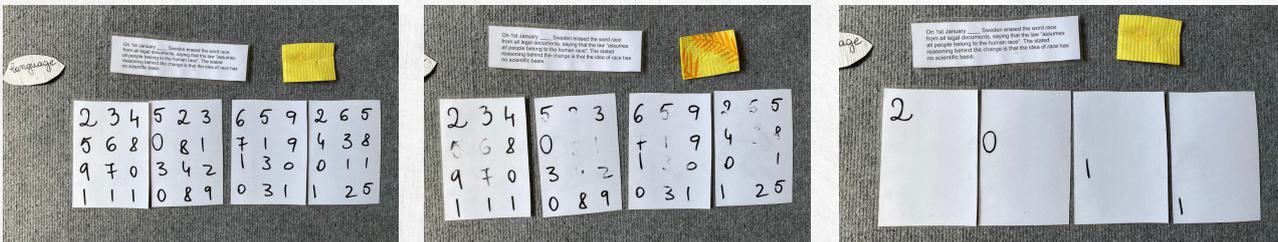
I lådan hittar de en karta över Afrika med 10 länder (de där flest invandrare i Sverige är födda), en UV-lampa (det saknas 1 batteri), 10 landskort med information om varje land och en saknad bit av talet (slutför meningen om att behandla varje person som en unik individ). Spelare måste placera det saknade batteriet i UV-lampan och avslöja självständighetsåren för vart och ett av de 10 länderna.

För att lösa pusslet måste de ta reda på vilket land de flesta afrikanska invandrarna kommer från till Sverige. Detta kommer att lösas genom att läsa igenom landskorterna, välja det land med flest invandrare och koppla det till informationen på kartan ("Godluktande hus" - Somalia). Koden för nästa lås (på den lilla fickan på ryggsäcken) är **1960** - året då Somalia blev självständigt från Storbritannien.

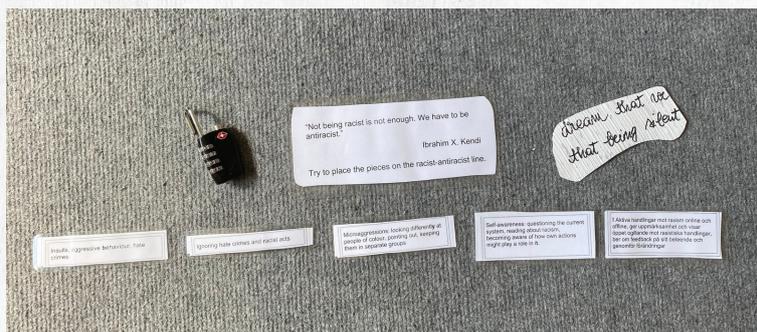
Pussel 4

I den lilla fickan på ryggsäcken hittar spelarna 1 liten whiteboardtavla med siffror på, ett instruktionskort och en saknad del av talet (fullbordar meningen om språk som matchar våra handlingar). Här måste de använda det lilla tyget de hittade tidigare för att radera siffrorna på tavlan. När de väl har gjort detta kommer bara 2 0 1 1 vara kvar (eftersom de skrevs med permanent markeringspenna). Det här är koden för ryggsäckens stora ficka - **2011**: året då Sverige tog bort ordet ras från det språk som används i lagstiftningen.

Pussel 5

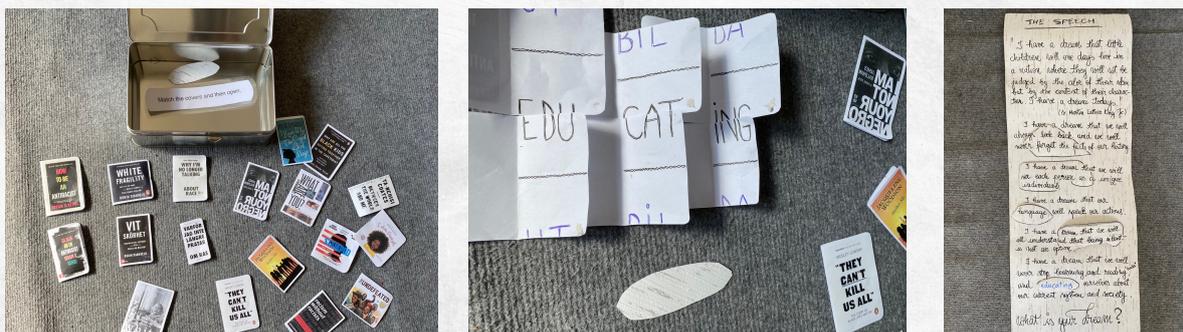
I den stora fickan på ryggsäcken hittar spelarna en liten låst låda, en rasistisk <-> antirasistisk linje, 5 stycken lappar med olika rasistiska/antirasistiska beteenden, 1 instruktionskort med ett citat från Kendi och en saknad bit från talet (slutföra meningen om att tystnad inte är ett alternativ när det gäller rasism). Spelare måste placera de 5 lapparna från rasistiska beteenden till antirasistiska handlingar, för att bilda ordet BRYT! från bokstäverna i fetstil på varje kort. Detta är koden för låset på den lilla lådan: **BRYT**.

Avslutning

I den lilla lådan hittar spelarna många bokomslag, ett instruktionskort och en tom saknad del av talet. Genom att lösa detta pussel kommer de att kunna upptäcka det sista saknade ordet i talet och vinna spelet.

Alla bokomslag är engelska, förutom 3 som är svenska. Spelare måste matcha de engelska med sina svenska versioner och öppna de små böckerna (eller vända dem). Inuti (eller på baksidan) finns bokstäver och när de ordnas i alfabetisk ordning efter titlarna på de engelska böckerna kommer dessa bokstäver att bilda ordet: educating (eller utbilda på svenska). Spelare måste skriva ordet på den lilla tomma delen av talet (alternativt bara säga det högt) och det markerar slutet på spelet.

Reflektion:

Samla gruppen när de är klara och gå igenom varje pussel för att sammanfatta vad de har gjort. Försök att först fråga dem om de kommer ihåg siffrorna och påminn dem sedan. Ha hela talet nära så att du kan läsa meningarna en efter en enligt förslaget nedan.

"Detta rum handlade om afrofobi som definieras som hat mot människor med afrikanskt ursprung".

Pussel 1 | 1885

Som ni säkert är medvetna om skickades mellan mitten av 1500- och mitten av 1800-talet (1526-1867) mer än 10 miljoner afrikaner till Amerika som slavar – detta är känt som den transatlantiska slavhandeln. Berlinkonferensen avslutades 1885 (din kod för det första pusslet) och markerade officiellt slutet på den transatlantiska slavhandeln 1885, och europeiska mäktiga nationer delade Afrika i sina inflytandeområden utan att bjuda in några afrikanska representanter. Gränserna mellan vissa länder drogs utan att ta hänsyn till de olika lokala kulturerna där.

Pussel 2 | 1921

Det här är året då Sverige anses ha blivit en fullvärdig demokrati, då de flesta av medborgarna kunde rösta och bestämma sitt eget öde på detta sätt. Men på grund av det faktum att de var under kolonial kontroll under lång tid kämpar afrikanska länder fortfarande för att etablera ett fungerande demokratiskt system.

Läs den första meningen i talet: **"Jag har en dröm om att vi aldrig kommer att glömma fakta om vår historia."**

Extra: Historia kanske inte är ditt favoritämne och du kanske frågar varför du behöver veta om dessa händelser, men att titta på vår historia kommer att lära oss att inte upprepa tidigare misstag och kan också visa oss varför saker ser ut som de gör i vår dagar. Det är inte så att människor från Afrika är underlägsna på något sätt, det är historiens gång och de händelser som mäktiga nationer utanför Afrika påverkade som ledde till den nuvarande situationen. Människor är inte olika, våra nationers och kulturers historia är annorlunda.

Pussel 3 | 1960

De flesta av de afrikanska länderna blev självständiga från europeiskt inflytande efter 1950, men demokratin fungerar fortfarande inte fullt ut så människor kan inte riktigt bestämma sitt eget öde. Det är också viktigt att erkänna de kulturella skillnaderna mellan olika afrikanska länder: de har ofta väldigt olika traditioner, religioner, naturlandskap och resurser och så olika sätt att leva och tänka om världen. Det finns mycket variation inom kontinenten, samma som vi har i Europa.

Läs andra meningen i talet: **"Jag har en dröm om att vi ska se varje person som en unik individ."**

Pussel 4 | 2011

2011 beslutade Sverige att inte använda ordet ras i sina rättsliga dokument som ett sätt att motarbeta rasism. Det finns inga biologiska skillnader mellan människor baserat på deras hudfärg. Ras har dock skapats som en social konstruktion och på grund av detta är det fortfarande diskutabelt om att ta bort ordet är effektivt eller inte för att bekämpa rasism. Den afrosvenska organisationen hävdar att detta gör det svårare för färgade personer som bor i Sverige att prata om rasistiska handlingar mot dem när de inte har språket för det.

Läs den tredje meningen i talet: **"Jag har en dröm om att våra handlingar talar vårt språk."**

Pussel 5 | BRYT

Andelen svenskar som kategoriseras som intoleranta och ha en negativ inställning till mångfald och migration sägs vara världsrekordlåga 4,9 % eller till och med lägre än så. Men runt 1000 hatbrott per år, eller 13 % av alla rapporterade hatbrott, beror på afrofofi. Pusslet ville visa vad det innebär att vara antirasist: att agera. Att ignorera rasistiska handlingar som vi bevittnar gör oss också till rasister. Dessutom är detta en rörlig linje, så vi är inte alltid rasister eller antirasister, men vi kan gå på linjen och vi kan försöka gå mot det antirasistiska genom att vidta åtgärder.

Läs den fjärde meningen: **"Jag har en dröm om att vi alla förstår att det inte är ett alternativ att vara tyst."**

Pussel 6 | Utbilda

Dessa böcker kan vara användbara för att utbilda oss själva om systemisk rasism och varför det ser ut som det gör. Vi uppmuntrar dig inte bara att läsa böcker utan också att söka information överallt: videor, filmer, poddar, från organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter och andra olika källor och utbilda er själva om hur ni kan vara antirasister.

Läs sista meningen.

Diskussion:

- Har du en speciell uppfattning om människor med afrikansk bakgrund? Vad tycker du om afrofobi?
- Vad tänker du om afrofobins historia? Om västvärlden inte hade koloniserat Afrika, vad tror du hade varit annorlunda idag?
- Vad tänker du om att vi i Sverige har tagit bort ordet ras, bra eller dåligt?
- Var är du på linjen rasist - antirasist?
- Hur kan vi alla hjälpa till att minska afrofobi?

Nu kan du skriva din dröm relaterad till afrofobi: hur skulle en rasismfri värld se ut för dig? Bjud in varje grupp att skriva en kort mening på talrullen, den kan stanna kvar spel efter spel.

Checklista för omstart:

1. Ta bort ett batteri från UV-lampan och placera den i en olåst ficka på ryggsäcken.
2. Lägg den lilla duken för att radera whiteboardtavlan i en olåst ficka på ryggsäcken.
3. Se till att den lilla whiteboardtavlan för den lilla fickan på ryggsäcken har nummer skrivna på den med whiteboardmarkör.
4. Stor låda: vikt A3-karta över Afrika med namnet på 10 länder, UV-lampa, 10 landskort, talstycke med "Jag har en dröm att vi kommer att se varje person som unik". Sätt det grå låset på den (1921). Placera den i det mittersta facket på ryggsäcken.
5. Mittersta facket på ryggsäcken: karta från 1921, röd whiteboardpenna, talstycke med "I have a dream we won't forget our history", den låsta stora lådan. Sätt det svarta låset (1885) på det mittersta facket.
6. Liten ryggsäcksficka: En liten whiteboardtavla med siffror skrivna på. Instruktionskort om ordet RAS. Talstycke med "Jag har en dröm att handlingar talar vårt språk." Sätt det gröna låset (1960) på den.
7. Första ryggsäcksfickan: den rasist-antirasistiska linjen, de 5 lapparna som ska ordnas, instruktionerna med citatet om rasism/antirasism, den låsta lilla lådan, talstycket med: "Jag har en dröm om att det inte är ett alternativ att vara tyst." Sätt det svarta låset (2011) på den.
8. Liten låda: bokomslag, instruktionskort för att matcha dem, tom lapp för talet. Sätt bokstavslåset (BRYT) på den.

Kom ihåg: Om du behöver spela rummet med mer än 1 grupp vid ett tillfälle, vänligen förbered några extra whiteboardtavlor med redan skrivna nummer på dem: 2011 med permanent merkeringspenna och nummer med whiteboardpenna. I slutet av ett tillfälle, se till att du raderar numren från whiteboardtavlan, eftersom de kan bli svåra att ta bort om du lämnar dem där under en längre tid.

WORKSHOP Escape the phobia 1 h 45 min

Intro | 5 min

- Hur var det att spela de lärande escape rummen?
- Nu ska vi göra lite övningar för att reflektera lite mer kring ämnet fördomar och diskriminering.

Övning 1: "Tillhöra olika grupper" | 10 min

- Alla sitter på stolar i cirkel
- Ett påstående sägs, de som håller med byter plats, de som inte håller med sitter kvar:
 - Jag tycker om glass
 - Jag tror på en högre makt
 - Jag är född i Sverige
 - Jag tycker om att dansa
 - Jag har fördomar
- Visa film "All that we share" <https://www.youtube.com/watch?v=jD8tjhVO1Tc>
- **Reflektion:** Vi alla tillhör olika grupper och kan ha vissa saker gemensamt med vissa och andra saker gemensamt med andra. Det är därför det är viktigt att inte bära på fördomar om andra, ni kanske har mer gemensamt än ni tror?

Övning 2: "Ett steg fram" | 15 min

- Alla står på en rad, får en roll
- Alla ska gå in i sin roll under tystnad
- Alla ska tänka sig in i hur sin roll bor, hur en vanlig dag se ut, vad den har varit med om, vad den drömmer om...
- Ett påstående läses up, stämmer det med sin roll tar man ett steg fram, annars står man kvar:
 - Mina högtider har en röd siffra i almanackan
 - Ingen har aggressivt frågat mig om jag är kille eller tjej
 - Jag är inte rädd för att bli kallad terrorist
 - Jag kan köpa plåster som har liknande ton som min hudfärg
 - Jag har aldrig blivit stoppad av polisen
 - Jag kan gå hand i hand på stan med den jag är tillsammans med utan att få konstiga blickar
 - Jag behöver inte fundera på att byta namn för att lättare få jobb
 - Varje dag kan jag läsa om framgångsrika människor med samma hudfärg som jag själv
 - Ingen har sagt till mig att min sexualitet är en sjukdom

Roller

1. Du är en muslimsk tjej. Du bor med dina föräldrar som är djupt troende. Du pluggar på samhällsvetarprogrammet.
2. Du är en muslimsk kille. Du går på estetprogrammet för du tycker om att sjunga.
3. Du är född i Somalia och kom till Sverige när du var fyra år gammal.
4. Du är en frireligiös tjej som är uppvuxen på landet utanför Örebro.
5. Du läser på naturvetenskapliga programmet och är homosexuell.
6. Du är en transperson som tycker om att se på biofilmer.
7. Du är född i Sverige men dina föräldrar kommer från Etiopien.
8. Du bor i en villa med dina föräldrar och på fritiden spelar du hockey.

- **Reflektion:** Vad tänker du kring den här övningen, vad visar den på? Vilka privilegier hade du och vilka hade du inte? Vad leder dessa privilegier till i samhället och för människor? Kan du koppla dem till de olika fobierna vi pratar om idag?

Genomgång: "Vad fördomar leder till" | 5 min

Gå igenom Hatpyramiden och Gemenskapspyramiden.
Visa på förberett blädderblad/presentation

Hatpyramiden

Folkmord

Våld

(hot, överfall, anlagda bränder, mord)

Diskriminering

(arbetsmarknad, Utbildning, boende, trakasserier)

Fördomsfulla handlingar

(skällsord, förlöjligande, socialt undvikande, berättar skämt, social exkludering)

Fördomsfulla attityder

(accepterar stereotyper, accepterar skämt)

Gemenskapspyramiden

Gemenskap

Engagemang för förändring

(finansiell hjälp, jobbmöjligheter, organisationer, utbildning)

Initiala handlingar för gemenskap

(avbryta skämt, ge information, stå upp för andra)

Övning 3: "Agerastegen" | 30 min

- Lägg ut de olika stegen på golvet eller sätt upp på väggen och säg till eleverna att ställa sig under tystnad och utan påverkan av andra där de tycker att de befinner sig. De ska svara ärligt och som sagt inte påverkas av de andra.
- Ställ frågorna:
 - *Var på stegen står du när det gäller Islamofobi?*
 - *Varför tror du att du står där du står?*
 - *Var skulle du vilja stå? Vad hindrar dig från att stå där?*
- Gör sedan samma sak med Afrofobi och Homofobi

Om eleverna ställer sig på olika ställen beroende på vilken fobi det handlar om, utmana eleverna i detta och fråga hur det kommer sig. Betona att det är viktigt att stå upp för allas mänskliga rättigheter och inte bara de rättigheter som hör till den grupp man själv tillhör.

Rubriker att skriva på lapparna: Deltar aktivt i förtryck, Ignorerar/ser inte förtryck, Vet att det förekommer förtryck men gör inget, Vet att det förekommer förtryck och gör något, +ständigt lär dig mer, +lär andra, +stödjer och stöttar, +tar initiativ emot/förebyggande åtgärder.

Övning 4: "Cases Civilkurage" | 20 min

Dela upp i mindre grupper, alla får höra caset och sedan diskutera i gruppen. De ska tänka i caset att de är en person som aktivt tar initiativ emot förtryck (står längst ut på linjen i den föregående övningen).

Case 1: Islamofobi

På bussen hem hör du en äldre dam muttra "åk hem din terrorist, vi vill inte ha såna som dig här" då hon går förbi en muslimsk tjej som bär slöja. Du sitter bakom den utsatta tjejen - Hur ingriper du?

Case 2: Homofobi

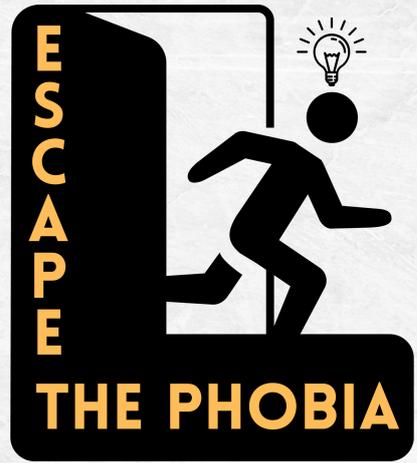
I skolkorridoren går du förbi en klasskamrat som säger till en kille "jävla bögjävel" - hur ingriper du?

Case 3: Afrofobi

Du sitter vid köksbordet och äter middag med din familj när din pappa säger "jävla 'n-ordet' de är bara brottslingar allihopa" - hur ingriper du?

Avslutning: "Check-out-runda" | 20 min

- Alla sitter i cirkel - Säg att de en efter en ska svara på följande frågor: Vad tar du med dig från dagen? Vad ska du börja/sluta göra?

M · A · N · U · A · L